

POSUDEK *DIPLOMOVÉ* PRÁCE

Typ posudku: *oponent práce*

Autorka práce: Bc. Michaela Srncová

Název práce: Proces vzniku hodnot: Mezigenerační přenos v rodině

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Šafr, PhD

Oponent: Doc. Milan Tuček, CSc

Navržené hodnocení: *dobře*

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Výzkumný cíl a především výzkumné otázky nejsou tak zřetelně zformulovány, aby byly předmětem statistického testování. Cíl je sice zřejmý z názvu práce, ale tím jak do široka je pojata teoretická část, k potřebné koncentraci na otázky, které jsou na datech verifikovatelné, ne zcela dojde. V analýze je kladen důraz na genderové srovnání (trochu nedůsledný, protože se nezvažuje pohlaví dotázaného rodiče), avšak v teoretické části genderová problematika hodnotových orientací není řešena.

2. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka prokazuje rozsáhlou znalost české a cizojazyčné relevantní literatury. Určitý problém je tématicky široký záběr práce v její teoretické části, který vede k nutně „telegrafickému“ zpracování teorií hodnot.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka pracuje s unikátním výzkumem 5 ti leté kohorty dospělých dětí a jejich rodičů, který byl koncipován a realizován před několika lety konzultantem práce (za mého přispění). Nejde o sekundární zpracování dat, ale o analýzu dat primárních. I když je možné mít určité pochyby o reprezentativitě vyšetřených souborů, jde nepochybně asi o nejvhodnější datový podklad pro danou úlohu. K vlastní analýze mám několik konkrétních (spíše technických) připomínek a podstatnou námitku, kterou formuluji v následujícím bodě.

-nerozumím, proč byly dichotomie transformovány na tzv. „z-skóry“. Mám za to, že to nedává žádný smysl.

-str. 32 –individualistický versus konformní typ - autorka hovoří o protipólech bez toho, aniž by uvedla nějaký datový důkaz (z procent odpovědí to jednoduše nevychází). Přitom konstrukce otázky (5 voleb) nabízí řadu možností, jak toto tvrzení prokázat: např., zda se příslušné odpovědi u jednotlivců opravdu v naznačené dělení kombinují (a ve výsledku pak jsou opravdu protichůdné). Na základě uvedených procent to ale takto jednoduše nemůže vyjít.

-str.34 – v grafu, který má v titulu „srovnání průměrů“ jsou uvedena procenta, v poznámce se pak hovoří o párových t- testech, není avšak uvedeno u jednotlivých znaků, zda rozdíl je nebo není statisticky významný.

-str. 35 –v grafu profilů výchovných hodnot je v legendě uvedeno „četnosti“ – což také neodpovídá (jde o procenta).

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Nerozumím celkovému přístupu k analýze dat. Pokud jsem pochopil výzkumný problém, tak autorka řeší otázku, zda hodnoty rodičů (které jsou podmíněny jejich statusem) jsou předány dětem, které zatím dosáhly určitého statusu (a tudíž jejich hodnoty jsou mimo jiné také podmíněny tímto statusem). Nevidím jednodušší cestu, jak prokázat vliv rodičů, než zjistit mezigenerační mobilitu a u těch dětí, které změnil status oproti rodičům zjistit, zda u nich převažují rodičovské hodnoty, či hodnoty spojené s jejich odlišným vlastním statusem. Místo tohoto srtozumitelného postupu autorka aplikuje různé lineární, resp. logistické regrese, jejichž použitelnost pro danou úlohu je více než diskutní.

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Práce z části přejímá některá východiska a analýzy, které byly zveřejněny na Sociowebu v příspěvku, který napsala spolu s konzultantem. To je jistě možné, ale měl by být někde uveden vlastní autorský podíl. S názvu článku usuzuji, že byl pro předloženou práci závažný tím, že je věnován Kohnově hypotéze utváření hodnot, které je věnována velká pozornost v teoretické části práci. V této souvislosti bych očekával, že v závěru bude platnosti či neplatnosti této hypotézy věnována zvláštní pozornost.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Úroveň odkazového aparátu je standardní. Po jazykové stránce by práce vyžadovala bedlivou korekturu (např. poslední odstavec práce).

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

8. Námetky na diskuzi při obhajobě práce.

-Jaká je platnost Kohlovy hypotézy v situaci dynamických změn na trhu práce, mizejícího celoživotního statusu, nejasné kvalifikačně vzdělanostní struktury.

-Jak jsou data o hodnotách validní, když jde o retrospektivní údaje?

Celkové hodnocení práce:

Práce je bezesporu seriózním pokusem vyrovnat se s tak závažnou výzkumnou, v současnosti velice aktuální otázkou, jako je předávání hodnot v rodině. V teoretické části je určitý problém, jak oblast hodnot řešit na „prostoru“, který je vymezen pro rozsah diplomové práce (jakou obecnost zvolit, na co zaměřit pozornost...). V empirické části je pak problém, jak na datech, které se nekoncentrovaly jen na daný problém, dostát očekáváním, která vyplynula s teoretického rozboru. Obojí se podařilo splnit jen částečně, proto práci hodnotím známkou dobře, při úspěšné obhajobě (především vlastní prezentaci) si autorka zaslouží ocenění velmi dobře.

Datum:

Podpis: